

COMMISSION ROYALE DES MONUMENTS ET DES SITES
KONINKLIJKE COMMISSIE VOOR MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN

Brussel Stedenbouw en Erfgoed
Directie Cultureel Erfgoed
De Heer Thierry WAUTERS
Directeur
Kunstberg 10-13
B - 1000 BRUSSEL

Ref. DCE: CC-2264-0021/12/2018-313PR (corr. : C. Criquilion)
Ref. DS: 15/PFU/692275
Ref. KCML: AA/AH/SBK20040_633_Elisabeth_acoustiqueGare
Bijlage: 1 dossier

Brussel,

Betreft : SCHAARBEEK. Prinses Elisabethplein. Station van Schaarbeek. Aanvraag tot unieke vergunning m.b.t. het plaatsen van geluidsabsorberende panelen tegen de plafonds en de muren van bepaalde binnenruimten. Eensluitend advies van de KCML.

Mijnheer de Directeur,

In antwoord op uw brief van 1/02/2019 sturen wij u het eensluitend advies dat onze Commissie over bovengenoemd onderwerp uitgebracht heeft tijdens haar vergadering van 6/02/2019.

Synthese

De KCML brengt over de plaatsing van akoestische panelen in het beschermde station van Schaarbeek een eensluitend gunstig advies uit onder voorbehoud volgende voorwaarde in acht te nemen.

De hierna opgesomde elementen moeten tijdig ter goedkeuring voorgelegd worden aan de Directie Cultureel Erfgoed:

- *de ankerpunten van de kaders in de historische plafonds, vooraf te bepalen door proefboring,*
- *het definitieve uitzicht en de afwerking van de panelen en meer bepaald van de randen, in de vorm van een beduidend staal,*
- *de definitieve kleur van de panelen : de kleurtoon van de panelen en de randen moet identiek zijn aan die van de dragers.*

De aanvraag

Het station van Schaarbeek, een monumentaal geheel in Vlaamse neorenaissance stijl, is in zijn totaliteit beschermd bij besluit van 10/11/1994.

Het kwam tot stand in twee bouwfases n.o.v. architect Franz Seulen, voormalig medewerker van Hendrik Beyaert en architect van de Belgische spoorwegen. Recent werd het station in zijn geheel gerestaureerd en ingericht als spoorwegmuseum *Train World*.

De bescheiden linkervleugel dateert van 1887 en omvat de kleine lokettenzaal, bestaande uit de *salle des pas perdus* en de ruimte achter de loketten, die momenteel dienst doen als onthaalruimte van het museum. In 1913 werden de plannen opgemaakt voor een gevoelige uitbreiding van het station die echter pas gerealiseerd werd rond 1920-1930. Hierin bevindt zich op zolder de conferentiezaal van *Train World*.

1/3

COMMISSION ROYALE DES MONUMENTS ET DES SITES

KONINKLIJKE COMMISSIE VOOR MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN

De lokettenzaal van 1887 en de nieuw ingerichte conferentiezaal hebben een 'slechte' akoestiek en een lange nagalmtijd ten koste van de verstaanbaarheid in deze ruimtes. Dit is problematisch voor de museumbezoekers en voor het personeel, wat bevestigd werd door de studie "Amélioration du climat acoustique au Train World" uitgevoerd in 2016/2017 (nagalmtijd in lokettenzaal van 3,3 s., drie maal hoger dan de aanbevolen waarden).

Zoals aanbevolen in de studie, opteert men daarom voor de plaatsing van geluidsabsorberende panelen tegen de plafonds en de wanden van de betreffende ruimten. Dit ontwerp werd besproken tijdens een plaatsbezoek met de DCE en de KCML op 15/02/2016, gevolgd door een principeadvies over het voorontwerp, door de KCML uitgebracht op 24/08/2016.

De voorgestelde installatie omvat volgend elementen:

- in de *salle des pas perdus*: akoestische panelen aangebracht op een houten kader, tegen één zijwand en tegen de plafonds en bevestigd d.m.v. een minimaal aantal bevestigingspunten (ribben van het plafond vooraf gelokaliseerd d.m.v. proefboringen - diameter boorgat 3 mm),
- achter de loketten en in de conferentiezaal: plaatsing van de akoestische panelen tegen de (verlaagde) plafonds,
- akoestische panelen van 4 cm dikte, samengesteld uit rotswol met een poreuze coating en afgewerkt in dezelfde kleur als de naastliggende oppervlakten,
- afmetingen van de panelen afgestemd op die van de plafondspiegels ; tussen de panelen en het lijstwerk van de plafonds en de muren wordt een afstand van 10 cm gerespecteerd,
- integratie van de technische elementen zoals luidsprekers, lampen, rookmeldingssystemen enz.

Advies KCML

Volgens de KCML vormt het akoestisch comfort van de voormalige stationsruimten een belangrijke voorwaarde voor de goede werking van museum. Zij staat dan ook gunstig tegenover de voorgestelde ingrepen en brengt over de aanvraag een gunstig eensluidend advies uit onder voorbehoud van de hierna vermelde punten. Globaal genomen werd bij de ontwikkeling van het project trouwens rekening gehouden met de eerder geformuleerde opmerkingen van de KCML.

De meest delicate ingreep betreft het plafond met lijstwerk in de vroegere *salle des pas perdus* van 1887 die in 2012 gerestaureerd werd.

- In deze ontvangstruimte worden de panelen bevestigd op een rechtstreeks tegen de plafonds geplaatst houten kader, en niet op een zekere afstand t.o.v. het plafond zoals de KCML aanbevolen had. Na onderzoek blijkt immers dat deze werkwijze stabiel is, minder onderhoud vergt en op dezelfde wijze beantwoordt aan de vraag naar akoestische verbetering. Bovendien is het resultaat leesbaarder (geen schaduwen).

De Commissie gaat akkoord met deze plaatsing maar vraagt in de *salle des pas perdus* de panelen met de grootste omzichtigheid te plaatsen zodat de historische plafonds en wanden geen schade ondervinden en de omkeerbaarheid van de ingreep niet in het gedrang komt.

- Volgens de technische beschrijving van de werken worden de dragende kaders bevestigd met een minimum aantal ankerpunten waarvan het precieze aantal en de exacte plaats nog bepaald zal worden a.h.v. proefboringen (post 10.03.600). Deze informatie moet vooraf ter akkoord voorgelegd worden aan de DCE.

COMMISSION ROYALE DES MONUMENTS ET DES SITES
KONINKLIJKE COMMISSIE VOOR MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN

- De KCML vraagt om specifieke aandacht te besteden aan de zijranden van de panelen. Deze randen moeten zorgvuldig afgewerkt worden.
- Ze dringt er ook op aan dat alle panelen, inclusief de randen en de bevestigingskaders, exact dezelfde kleurtoon hebben als de oppervlakten ernaast.
- Vooraf moet men daarom een beduidend staal ter goedkeuring aan de DCE voorgelegd worden waarmee de afwerking en de kleur .

Over de plaatsing van de panelen in de overige stations ruimten uit de KCML geen specifieke bemerkingen voor zover ook achter de loketten de kleur van de drager gerespecteerd wordt.

Hoogachtend,

A. AUTENNE
Secretaris

C. FRISQUE
Voorzitter

c.c. à BUP-DPC : C. Criquilion